

วารสารการเมืองการปกครอง

Journal of Politics and Governance (JOPAG)

ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 มีนาคม – สิงหาคม 2559 (Vol.6, No. 2, March – August , 2016)

ธรรมาภิบาล (Good Governance)

เจ้าของ วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ความเป็นมา

วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคามในฐานะหน่วยงานทางวิชาการด้านรัฐศาสตร์ เล็งเห็นถึงความสำคัญของการส่งเสริม และสนับสนุนให้เกิดการเผยแพร่ ผลงานวิจัยของนิสิต นักศึกษา อาจารย์ตลอดจนนักวิจัยทั่วไป จึงเห็นสมควรจัดทำวารสารวิชาการชื่อ “วารสารการเมืองการปกครอง (Journal of Politics and Governance)” เพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ ผลงานทางวิชาการ และให้มีมาตรฐานเทียบเคียงกับระดับชาติ ระดับนานาชาติ หรือระดับสากล และเป็นการเสริมสร้างศักยภาพทางวิชาการของวิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยฉบับแรกตีพิมพ์ ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 กันยายน 2553 – กุมภาพันธ์ 2554

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเสนอบทความทางวิชาการและบทความวิจัยที่มีคุณภาพ ซึ่งสามารถแสดง ถึงประโยชน์ทั้งในเชิงทฤษฎี (Theoretical Contribution) เพื่อให้นักวิชาการและนักวิจัยสามารถนำไปพัฒนาหรือสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่และประโยชน์ในเชิงปฏิบัติ (Managerial Contribution) ผู้สนใจสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในงานด้านรัฐศาสตร์ และสังคมศาสตร์
2. เพื่อให้บริการวิชาการแก่สังคมในรูปแบบการเผยแพร่ความรู้เชิงรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์แขนงต่างๆ รวมทั้งเป็นสื่อกลางการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ ระหว่างคณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษา และประชาชนทั่วไป ทางรัฐศาสตร์ และสังคมศาสตร์

กำหนดการออก ปีละ 2 ฉบับ โดย ฉบับที่ 1 ออกประจำในเดือนกันยายน – กุมภาพันธ์ และ

ฉบับที่ 2 ออกประจำในเดือนมีนาคม – สิงหาคม ของทุกปี

การเผยแพร่ เผยแพร่แก่สมาชิก ห้องสมุดสถาบันการศึกษา และวารสารออนไลน์ผ่านทางเว็บไซต์

- * บทความที่ส่งไปยังกองบรรณาธิการ กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ที่จะไม่ส่งคืน
- * ทศนะและข้อคิดเห็นใด ๆ ในวารสารการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคามเป็นข้อคิดเห็นของผู้เขียน กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย
- * บทความในวารสารนี้มีผู้เชี่ยวชาญประเมินบทความ
- * บทความในวารสารฉบับนี้ สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมายไทย การจะนำไปเผยแพร่ต้องได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากกองบรรณาธิการเท่านั้น

กองบรรณาธิการ (Editorial Board)

1. รองศาสตราจารย์ สิดา สอนศรี
(บรรณาธิการ - Editor-in-Chief)	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เจริญชาญ จงสมชัย
(ผู้ช่วยบรรณาธิการ)	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เฉลิมเกียรติ ภาระเวช
(ผู้ช่วยบรรณาธิการ)	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อลงกรณ์ อรรคแสง
(ผู้ช่วยบรรณาธิการ)	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จิรศักดิ์ โพกาวัน
(ผู้ช่วยบรรณาธิการ)	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
7. Mr. Matthew Forest Taylor
(ผู้ช่วยบรรณาธิการ)	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
8. รองศาสตราจารย์ ดร.ประโยชน์ ส่งกลิ่น	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชัย ภัทรชนนันท	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
10. Professor Dr. Belinda Aquino	University of Hawaii at Manoa
11. Professor Maria Faina Luceo-Diola	University of the Philippines
12. Professor Mahmud Mastura	Universiti Kebangsaan Malaysia
13. Dr. Ahmad Aldrie	Universiti Kebangsaan Malaysia
14. Professor Sumar Tono	Universitas Brawijaya Indonesia
15. ศาสตราจารย์ ดร.สมคิด เลิศไพฑูรย์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
16. ศาสตราจารย์ ดร.สุจิต บุญบงการ	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

17. ศาสตราจารย์ ดร.ลิขิต ชีรเวทิน	ราชบัณฑิต
18. ศาสตราจารย์ ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์	มหาวิทยาลัยรังสิต
19. ศาสตราจารย์ ดร.จรัญ มะลูลีม	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
20. ศาสตราจารย์ ดร.สุรัช ศิริไกร	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
21. ศาสตราจารย์ ดร.ไชยันต์ ไชยพร	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
22. รองศาสตราจารย์ สมยศ เชื้อไทย	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
23. รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
24. รองศาสตราจารย์ ดร.โคริน เพื่องเกษม	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
25. รองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ ศิริสรหิรัญ	มหาวิทยาลัยมหิดล
26. รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจิตชนารักษ์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
27. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวิดา กมลเวช	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
28. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลพร สอนศรี	มหาวิทยาลัยมหิดล
29. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธำรงค์ดี เพชรเลิศอนันต์	มหาวิทยาลัยรังสิต
30. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิศาล มุกดาร์สมิ	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
31. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ ทองเฝือ	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
32. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วสันต์ เหลืองประภัสร์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
33. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมพร คุณวิชิต	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
34. อาจารย์ ดร.ธัญญาทิพย์ ศรีพนา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
35. อาจารย์ ดร.กนิษฐา ชิตช่วง	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
36. อาจารย์ ชปา จิตต์ประทุม	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ทรงคุณวุฒิประจำวารสาร (Advisory Board)

1. ศาสตราจารย์ ดร.สุจิต	บุญบงการ
2. ศาสตราจารย์ ดร.ลิขิต	ชีรเวทิน
3. ศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร.เอนก	เหล่าธรรมทัศน์
4. ศาสตราจารย์ ดร.จรัญ	มะลูลีม
5. ศาสตราจารย์ ดร.ไชยันต์	ไชยพร
6. Professor Dr. Belinda	Aquino
7. Professor Dr. Alex B.	Brillantes

8. รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย	ภกภาสน์วิวัฒน์
9. รองศาสตราจารย์ ดร.วริยา	ชินวรรณ โณ
10. รองศาสตราจารย์ ลีดา	สอนศรี
11. รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา	สุจริตนารักษ์
12. รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์	สุขศรีงาม
13. รองศาสตราจารย์ ดร.โกวิท	พวงงาม
14. รองศาสตราจารย์ ยุพา	คลังสุวรรณ
15. รองศาสตราจารย์ กุลชน	ธนาพงศธร
16. รองศาสตราจารย์ ดร.ธงชัย	วงศ์ชัยสุวรรณ
17. รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภสัสดิ	ชัชวาลย์

เจ้าหน้าที่ประจำวารสาร

1. ว่าที่ร้อยตรีภวินทร์ พิมพ์จันทนา	เลขานุการกองบรรณาธิการ
2. นายบรรณรัตน์ รุ่งวิริยะวณิช	ดูแลเว็บไซต์

สำนักงานกองบรรณาธิการ วารสารการเมืองการปกครอง วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ถนนท่าขอนยาง-ขามเริญ ตำบลขามเริญ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

โทรศัพท์ 043-754321, 0-4375-4333 ต่อ 3708 โทรสาร : 043-754137, 043-754317

เว็บไซต์ : <http://www.copag.msu.ac.th/journal>

บทบรรณาธิการ

วารสารการเมืองการปกครอง ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนมีนาคม – สิงหาคม 2559 ซึ่งเป็นวารสารที่อยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่มที่ 1 โดยฉบับนี้มีความหลากหลายเกี่ยวกับ Good Governance คือการบริหารการจัดการบ้านเมืองที่ดีในประเด็นต่างๆ

บทความแรกเป็นบทความพิเศษของวิทยากรผู้ทรงเกียรติ **Antony Meloto** ที่ได้รับรางวัล Magsaysay Awardees ในปี 2006 ซึ่งกล่าวเกี่ยวกับการสร้างชุมชนด้วยศรัทธาและความเชื่อ ในการสร้างบ้านเพื่อชุมชน ชุมชนสร้างชุมชน การพัฒนาชุมชนเพื่อการสร้างชาติฟิลิปปินส์ โดยใช้หลักธรรมาภิบาล และความเชื่อในพระเจ้าซึ่งมีความสำเร็จเป็นอย่างยิ่ง

เพชรลัดดา เพ็ชรภักดี ได้ศึกษาองค์ความรู้ไว้อย่างน่าสนใจเกี่ยวกับเมือง (Urban Knowledge) ว่าเป็นสหสาขาวิชาที่ต้องรอบรู้เรื่องการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ภูมิทัศน์นิเวศและวัฒนธรรม เพราะทั้งหมดนี้กระทบต่อการจัดการเมืองทั้งหมด ผู้เขียนได้วิเคราะห์ว่าการศึกษารื่องเมืองในประเทศไทยยังมีความรู้สหสาขาวิชาที่กระจัดกระจาย ซึ่งยังไม่ได้ดำเนินการเป็นองค์รวม นอกจากนี้ยังได้สำรวจเกณฑ์ในการกำหนดชนบท (Rural) และเมือง (Urban) ทั้งในด้านอาชีพ สิ่งแวดล้อม ขนาดของชุมชน ความหนาแน่นของประชากร ความแตกต่างทางสังคมและการแบ่งชั้นประชากร การเคลื่อนย้ายทางสังคม และระบบการปฏิสัมพันธ์ไว้อย่างน่าสนใจ ส่วน **ประภาพร สายธนู** ได้ศึกษาแนวทางการจัดทำแผนพัฒนากายภาพชุมชนตำบลอู่ป่าด อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนเมืองของชุมชนที่มีปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ การบริหารทางกายภาพซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในอนาคต บทความนี้สอดคล้องกับการสำรวจแนวคิดของ **เพชรลัดดา เพ็ชรภักดี** การศึกษาเรื่องเมืองและชนบทมีผลกระทบต่อพัฒนาชุมชนถ้าหากการจัดการมีปัญหาในศาสตร์ต่างๆเข้าด้วยกัน **วิบูลย์ แก้วสุวรรณ** ได้ศึกษานโยบายการพัฒนาชุมชนเพื่อปรับปรุงความเป็นอยู่ และมาตรฐานการครองชีพของประชาชนให้มีความเสมอภาคกัน โดยนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของกลุ่มบุคคลต่างๆในชุมชน โดยการค้นหาปัญหาและสาเหตุของการพัฒนาชุมชนและนำมาสู่การใช้แนวทางเศรษฐกิจพอเพียง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นการวิจัยของ **กตัญญู แก้วหานาม และคณะ** พบว่าการให้ช่องทางการมีส่วนร่วมในการทำแผนพัฒนาเมืองแก่ภาคประชาชนมากขึ้น จะทำให้แผนมีประสิทธิภาพมากขึ้น สิ่งที่จะเล่าย่อยได้ในการพัฒนาใน

ระดับท้องถิ่นคือการถ่ายโอนภารกิจตามแผนการกระจายอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่ง
วันวิสาข์ หนาดคำ โดยผลของการวิจัยพบว่าเทศบาลควรประสานงานขอความร่วมมือ ในการดำเนิน
การวางแผนการดำเนินงานและบูรณาการการทำงาน การถ่ายโอนร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การถ่าย
โอนตามแผนการกระจายอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถ้าหากประสบความสำเร็จท้องถิ่นก็จะ
ได้ทั้งงบประมาณต่าง ๆ มาสร้างชุมชน สร้างการบริการ และโครงสร้างพื้นฐานแก่เทศบาลได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ นอกจากนี้ **ประภาส วรรณทอง** ได้ศึกษาการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ของ
เทศบาลตำบลนาคู ซึ่งสอดคล้องกับงานของ **วิฑูลย์ แก้วสุวรรณ** ในแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
ในขณะเดียวกัน **ประสูตร เหลืองสมานกุล** ได้วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรีซึ่งพบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลจะมีความเข้มแข็งได้ต้องกำหนดสภาพ
พื้นที่ งบประมาณ การมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้เกิดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good
Governance) ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ **เพชรลัดดา เพ็ชรภักดี วิฑูลย์ แก้วสุวรรณ และกัตัญญ
แก้วหานาม** นอกจากนี้ **Smophavanh Sihlath** ได้ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของ สปป.ลาว ซึ่งมีลักษณะเดียวกันกับการวิจัยที่พบในประเทศไทย
สิริคุณัส พงษ์พิมาย ได้ติดตามการดำเนินโครงการแผนแม่บทเพื่ออนุรักษ์และพัฒนาอุทยาน
ประวัติศาสตร์พิมาย ซึ่งครอบคลุมแนวคิดสหสาขา ที่สอดคล้องกับการสำรวจองค์ความรู้ของ
เพชรลัดดา เพ็ชรภักดี

กลุ่มงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นเป็นเรื่ององค์ความรู้เกี่ยวกับเมือง และการบริหารกิจการบ้านเมือง
ที่ดีในระดับท้องถิ่น ซึ่งเป็นบทเรียนซึ่งกันและกัน

บทความที่เกี่ยวกับนโยบายทางสังคมนั้น **Teerapat Ungsuchaval** ได้วิเคราะห์ถึงผลกระทบ
ของโลกาภิวัตน์ต่อการกำหนดนโยบายทางสังคมซึ่งเป็นที่บริบทของยุโรป โดยได้เสนอแนวทางศึกษา
และผลกระทบต่อนโยบายการพัฒนาทางสังคม เนื่องจากสหภาพยุโรป (EU) มีองค์การเหนือชาติ มี
นโยบายการปกครองและเศรษฐกิจต้องเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน โลกาภิวัตน์จึงมีผลกระทบต่อสภาพ
ยุโรปในอนาคต นอกจากปัญหาโลกาภิวัตน์ที่สหภาพยุโรปจะต้องเผชิญแล้ว ในประชาคมอาเซียนก็
เผชิญกับปัญหาครอบครัวแรงงานข้ามชาติ อันเกิดจากโลกาภิวัตน์เช่นกัน ซึ่ง**อภิชาติ ใจอารีย์** ได้เสนอ
ให้รัฐบาลแก้ไขปัญหาดังกล่าว เช่น การรับรองทางทะเบียนจากรัฐ การบริหารสาธารณสุข การศึกษาขั้น
พื้นฐานแก่ผู้ด้อยโอกาสจากแรงงาน นอกจากนี้ **จุฑาทิพ คล้ายทับทิม** ยังได้วิเคราะห์โอกาสของประเทศ

ไทยในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เนื่องจากโลกาภิวัตน์ โดยวิเคราะห์นโยบายคลัสเตอร์ของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่จะสร้างโอกาสต่างๆให้กับกลุ่มทุนไทย ในการขยายตลาดไปสู่ประเทศในกลุ่มอาเซียนซึ่งเป็นการพัฒนาร่วมกันทั้งกลุ่ม

บทความทั้ง 3 เรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องของโลกาภิวัตน์ที่ส่งผลกระทบต่อยุโรปและอาเซียน ทั้งสองภูมิภาคจึงต้องปรับนโยบายภายในเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงและการได้เปรียบแข่งขัน

ในเรื่องเกี่ยวกับการเมือง **Chittawan Chanagul** ได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจและการพัฒนาประชาธิปไตยว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่โดยสำรวจแนวคิดต่างๆเกี่ยวกับคุณภาพของสถาบันทางเศรษฐกิจ ตัวแปรที่ควบคุมทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอันนำไปสู่ประชาธิปไตยได้ นอกจากแนวคิดดังกล่าวในทางการเมือง **ทรงชัย ทองปาน** ได้ศึกษาการเคลื่อนไหวและยุทธวิธีในการเคลื่อนไหวทางสังคมของกลุ่มไม่เอาเชื่อนแก๊งเสื้อแดง ด้วยการอาศัยคำอธิบายจากทฤษฎีระดมทรัพยากรและทฤษฎีการเคลื่อนไหวทางสังคมแบบใหม่เป็นหลัก เมื่อกล่าวถึงการเคลื่อนไหวทางสังคมตามงานวิจัยข้างต้นแล้ว จึงเป็นที่น่าสังเกตว่าประชาธิปไตยไทยมีทิศทางประชาธิปไตยที่สมบูรณ์หรือไม่ และการเคลื่อนไหวทางสังคมนั้นขึ้นอยู่กับบริบทของสังคมไทยที่เป็นปัญหาการพัฒนาประชาธิปไตยไทยแบบครึ่งใบหรือไม่ โดย **อดิษฐ์ พรหมพันธุ์ใจ** ได้วิเคราะห์ระบอบประชาธิปไตยครึ่งใบของราชอาณาจักรไทยระหว่างปี 2523 – 253 ในเชิงประวัติศาสตร์ นอกจากนี้ **ธีรพงษ์ กันทา** ได้วิเคราะห์พรมแดนแห่งความรู้ของอีสานและการเมืองเรื่องพื้นที่ไว้อย่างน่าสนใจยิ่ง

บทความทั้ง 4 บทความข้างต้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาประชาธิปไตยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจ การเคลื่อนไหวทางสังคมและประวัติศาสตร์การเมืองไทย

กลุ่มงานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี คือคุณภาพชีวิตซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการให้มีธรรมาภิบาล นั่นก็คือคุณภาพการให้บริการสาธารณะของ **อภิศักดิ์ วิสัยสุทธิ** การคุ้มครองแรงงานตามกฎหมายความปลอดภัยในการทำงานของ **พิมุข สุธิลสัมพันธ์** การดำรงชีพแบบไร้หนี้สินอย่างยั่งยืนของ **วิระวัลย์ ดีเลิศ และคณะ** เจตคติต่ออาชีพเกษตรกรรมของเกษตรกรในอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี โดย **กมลฉัตร กลัดแก้ว** การลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติดในกลุ่มผู้ขายเสพติดด้วยวิธีการฉีด โดย **ปรีชญาณ์ นักพื่อน**

บทความกลุ่มสุดท้ายในเรื่องธรรมาภิบาลก็คือการจัดการศึกษา ซึ่ง**สมบูรณ์ ศิริสรธีร์** และ **สุวิดา นวมเจริญ** ได้ศึกษาถึงการเตรียมพร้อมสำหรับการรองรับการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นนโยบายของรัฐที่ควรดำเนินการ พร้อมได้เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาของประชาชนในชุมชน การจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโนนงามว่ามีบทบาทมากน้อยเพียงใด

บทความสองบทความสุดท้าย คือยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการจัดการเรียนการสอนวิชาเอก รัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดย **จิตรลดา ไชยะ** ซึ่งได้เสนอแนวทางในการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ในอนาคต และความพึงพอใจและความต้องการของ นิสิตวิชาเอกรัฐประศาสนศาสตร์ต่ออาจารย์ผู้ช่วยสอนของวิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดย **ไชยมนู กุนอก**

บทวิจารณ์หนังสือในวารสารฉบับนี้สำคัญอย่างยิ่งต่อธรรมาภิบาลนั้นก็คือการวิจารณ์แนวคิด New Public Governance (NPG) ซึ่งเป็นแนวคิดใหม่ทางรัฐประศาสนศาสตร์ ที่มีการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ เอกชน และองค์กรไม่แสวงหากำไร เพื่อให้ทั้ง 3 ส่วนมีธรรมาภิบาล และมีการถ่วงดุลกันซึ่งวิจารณ์หนังสือ New Public Governance โดย **Primer Pagunuran**

รองศาสตราจารย์สีดา สอนศรี
บรรณาธิการ